

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ELEANOR SHARPSTON
της 22ας Μαρτίου 2018¹

Υπόθεση C-100/17 P

**Gul Ahmed Textile Mills Ltd
κατά**

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Αίτηση αναιρέσεως – Ντάμπινγκ – Εισαγωγές βαμβακερών κλινοσκεπασμάτων καταγωγής Πακιστάν – Διατήρηση έννομου συμφέροντος – Επιρροή γεγονότων που λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια της δίκης – Λόγοι θεμελιώσεως τέτοιου έννομου συμφέροντος – Βάρος αποδείξεως»

1. Η υπό εξέταση υπόθεση αφορά αναίρεση που ασκήθηκε από την εταιρία Gul Ahmed Textile Mills Ltd (στο εξής: Gul Ahmed), με την οποία ζητείται από το Δικαστήριο να αναιρέσει, στο σύνολό της, την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 2016, T-199/04 RENV, Gul Ahmed Textile Mills κατά Συμβουλίου². Με την ως άνω απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της Gul Ahmed περί ακυρώσεως του κανονισμού (ΕΚ) 397/2004 του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 2004, για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές βαμβακερών κλινοσκεπασμάτων καταγωγής Πακιστάν³.

2. Στην υπό εξέταση υπόθεση, τίθεται το καίριο ζήτημα πότε πρέπει να θεωρείται ότι διατηρείται το έννομο συμφέρον. Το Δικαστήριο θα έχει την ευκαιρία να εξετάσει αν, λαμβανομένων υπόψη των νομικών και πραγματικών καταστάσεων που μπορεί να προκύψουν, η ζητούμενη ακύρωση είναι ικανή να προσπορίσει όφελος στη νυν αναιρεσείουσα. Γενικότερα, το Δικαστήριο έχει την ευκαιρία να αναπτύξει τη νομολογία του σχετικά με ορισμένα δικονομικά ζητήματα που αφορούν την εκτίμηση του συμφέροντος αυτού, ειδικότερα δε σχετικά με το βάρος αποδείξεως και τα δικονομικά δικαιώματα των προσφευγόντων.

Πραγματικό και νομικό πλαίσιο

3. Η Gul Ahmed είναι πακιστανική εταιρία που παράγει και εξάγει στην Ευρωπαϊκή Ένωση βαμβακερά κλινοσκεπάσματα.

4. Στις 4 Νοεμβρίου 2002 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε διαδικασία έρευνας αντιντάμπινγκ με αντικείμενο τις εισαγωγές τέτοιων προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

² Μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:740 (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση).

³ ΕΕ 2004, L 66, σ. 1 (στο εξής: κανονισμός 397/2004 ή επίμαχος κανονισμός).

5. Στηριζόμενο στα αποτελέσματα της έρευνας αυτής, το Συμβούλιο εξέδωσε, στις 2 Μαρτίου 2004, τον κανονισμό 397/2004, με τον οποίο επέβαλε δασμούς αντιντάμπινγκ ύψους 13,1 % στις εισαγωγές βαμβακερών κλινοσκεπασμάτων καταγωγής Πακιστάν τα οποία υπάγονταν στους παρατιθέμενους στον εν λόγω κανονισμό κωδικούς Συνδυασμένης Ονοματολογίας.

6. Κατόπιν έρευνας επανεξετάσεως που διεξήχθη σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 384/96⁴ του Συμβουλίου, ο κανονισμός 397/2004 τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 695/2006⁵ του Συμβουλίου. Με τον κανονισμό αυτόν, το ύψος οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ που επιβλήθηκε στα βαμβακερά κλινοσκεπάσματα παραγωγής της Gul Ahmed ορίστηκε στο 5,6 %.

7. Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού, ο ως άνω καθορισθείς οριστικός δασμός αντιντάμπινγκ έπαυσε να ισχύει στις 4 Μαρτίου 2009, ήτοι πέντε έτη μετά τη θέσπισή του.

8. Στις 28 Μαΐου 2004 η Gul Ahmed άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, με την οποία ζητούσε την ακύρωση του κανονισμού 397/2004 κατά το μέρος που αυτός την αφορούσε.

9. Προς στήριξη της προσφυγής της, η Gul Ahmed προέβαλε πέντε λόγους ακυρώσεως. Ειδικότερα, με τον δεύτερο λόγο της, η Gul Ahmed υποστήριξε ότι το Συμβούλιο υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και παρέβη το άρθρο 2, παράγραφοι 3 και 5, και το άρθρο 18, παράγραφος 4, του βασικού κανονισμού, καθώς και τη συμφωνία αντιντάμπινγκ⁶, ως προς τον υπολογισμό της κανονικής αξίας. Επιπλέον, με τον τρίτο λόγο της, υποστήριξε ότι η προσαρμογή για την επιστροφή των δασμών κατά τη σύγκριση μεταξύ κανονικής αξίας και τιμής εξαγωγής εφαρμόστηκε κατά παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 10, του βασικού κανονισμού και της συμφωνίας αντιντάμπινγκ, ενώ επίσης αντέβαινε στην υποχρέωση επαρκούς αιτιολογήσεως που απορρέει από το άρθρο 296 ΣΛΕΕ.

10. Με απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2011, T-199/04, Gul Ahmed Textile Mills κατά Συμβουλίου⁷, το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε το τρίτο σκέλος του πέμπτου λόγου ακυρώσεως⁸ και ακύρωσε τον επίμαχο κανονισμό, κατά το μέρος που αφορούσε τη νυν αναιρεσείουσα, χωρίς να εξετάσει τους λοιπούς λόγους.

11. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, άσκησε αναίρεση και ζήτησε από το Δικαστήριο να αναιρέσει την ως άνω απόφαση.

12. Με απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, C-638/11 P, Συμβούλιο κατά Gul Ahmed Textile Mills⁹, το Δικαστήριο αναίρεσε την απόφαση που εκδόθηκε στην υπόθεση T-199/04, στο σύνολό της, και την ανέπεμψε στο Γενικό Δικαστήριο, επιφυλασσόμενο ως προς τα δικαστικά έξοδα.

13. Στις 26 Νοεμβρίου 2015 διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου για την υπόθεση T-199/04 RENV. Κατά την εν λόγω συζήτηση, το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, υποστήριξε ότι η Gul Ahmed έπαυσε να έχει έννομο συμφέρον.

14. Προς επίρρωση του εν λόγω ισχυρισμού, τα δυο όργανα της Ένωσης υποστήριξαν ότι οι δασμοί αντιντάμπινγκ που επιβλήθηκαν με τον επίμαχο κανονισμό έπαυσαν να ισχύουν στις 2 Μαρτίου 2009, με αποτέλεσμα οι εξαγωγές του επίμαχου προϊόντος να μην υπόκεινται πλέον στους δασμούς αυτούς. Περαιτέρω, εξέθεσαν ότι, βάσει του άρθρου 46 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, η προθεσμία

4 Κανονισμός της 22ας Δεκεμβρίου 1995 για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΕ 1996, L 56, σ. 1) (στο εξής: βασικός κανονισμός).

5 Κανονισμός της 5ης Μαΐου 2006 για την τροποποίηση του κανονισμού 397/2004 (ΕΕ 2006, L 121, σ. 14).

6 Συμφωνία για την εφαρμογή του άρθρου VI της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου του 1994 (ΕΕ 1994, L 336, σ. 103), η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1 Α της συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΕΕ 1994, L 336, σ. 1).

7 Μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Τ:2011:535.

8 Ο λόγος αυτός αφορούσε την προβαλλόμενη παράλειψη του Συμβουλίου να εξετάσει κατά πόσον ορισμένοι παράγοντες διέρρηξαν την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ των εισαγωγών που αποτέλεσαν αντικείμενο ντάμπινγκ και της ζημίας που υπέστη η βιομηχανία της Ένωσης.

9 ΕΥ:C:2013:732.

ασκήσεως αγωγής για την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε κατά την εφαρμογή των δασμών αυτών έληξε την 1η Μαΐου 2014¹⁰ και ότι επίσης η αξίωση να επιστραφούν οι δασμοί αντιντάμπινγκ παρεγράφη βάσει του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα¹¹. Υποστήριξαν, ως εκ τούτου, ότι η ζητούμενη ακύρωση δεν μπορούσε πλέον να προσπορίσει όφελος στην Gul Ahmed.

15. Το Γενικό Δικαστήριο έταξε στην Gul Ahmed προθεσμία δύο εβδομάδων από την ημερομηνία διεξαγωγής της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, για να καταθέσει τις παρατηρήσεις της επί του προβληθέντος ισχυρισμού περί απαραδέκτου (μαζί με τα τυχόν έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία που θα μπορούσαν να στοιχειοθετήσουν τη διατήρηση του έννομου συμφέροντός της στην υπό εξέταση υπόθεση).

16. Με έγγραφο της 10ης Δεκεμβρίου 2015, η Gul Ahmed κατέθεσε τις παρατηρήσεις της, υποστηρίζοντας ότι διατηρούσε ακόμη έννομο συμφέρον. Προέβαλε τους ακόλουθους πέντε λόγους: i) το συμφέρον της να ανακτήσει τα δικαστικά έξοδα από το Συμβούλιο, ii) τη δυνατότητα να ασκήσει στο μέλλον αγωγή αποζημιώσεως λόγω της παραλείψεως των δικαστηρίων της Ένωσης να εκδώσουν απόφαση σε εύλογο χρόνο, iii) τις πιθανότητες που έχει να της επιστραφεί το καταβληθέν ποσό οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ, iv) το συμφέρον της να διασφαλίσει ότι παρόμοια παρανομία δεν θα διαπραχθεί στο μέλλον, και v) την ευκαιρία να ασκήσει στο μέλλον αγωγή για την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από τον επίμαχο κανονισμό.

17. Με έγγραφα της 6ης και της 20ής Ιανουαρίου 2016, η Επιτροπή και το Συμβούλιο κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους. Ζήτησαν, κατ' ουσίαν, από το Γενικό Δικαστήριο να απορρίψει τα προβληθέντα από την Gul Ahmed επιχειρήματα και να αποφανθεί ότι η εν λόγω εταιρία απώλεσε κάθε έννομο συμφέρον για συνέχιση της δίκης. Υποστήριξαν ότι παρέλκει, συνεπώς, η έκδοση αποφάσεως.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και η αίτηση αναιρέσεως

18. Με απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2016, T-199/04 RENV, Gul Ahmed Textile Mills κατά Συμβουλίου, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι i) το προβαλλόμενο συμφέρον της νυν αναιρεσείουσας να ανακτήσει τα δικαστικά έξοδα από το Συμβούλιο, ii) η προβαλλόμενη δυνατότητα να ασκήσει στο μέλλον αγωγή για την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε λόγω της παραλείψεως των δικαστηρίων της Ένωσης να εκδώσουν απόφαση σε εύλογο χρόνο, iii) το προβαλλόμενο συμφέρον της να διασφαλίσει ότι παρόμοια παρανομία δεν θα διαπραχθεί στο μέλλον και iv) το προβαλλόμενο συμφέρον της να αποκαταστήσει τη φήμη της δεν αρκούσαν για τη θεμελίωση έννομου συμφέροντος. Επίσης, έκρινε ότι v) αρκούσε όμως για τη θεμελίωση έννομου συμφέροντος η προβαλλόμενη προοπτική να της επιστραφεί το καταβληθέν ποσό οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ, καίτοι μόνον όσον αφορά τον πρώτο, τον τέταρτο και τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως¹².

19. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί του δεύτερου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως και εξέτασε μόνο τον πρώτο, τον τέταρτο και τον πέμπτο λόγο. Συμπέρανε ότι οι τελευταίοι αυτοί λόγοι ήταν αβάσιμοι και, ως εκ τούτου, απέρριψε την προσφυγή στο σύνολό της.

10 Η προθεσμία αυτή είναι ίση με πέντε έτη από της επελεύσεως του ζημιολόγου γεγονότος.

11 Κατά το άρθρο 121, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 2013, L 269, σ. 1), οι αιτήσεις για επιστροφή κατατίθενται εντός τριών ετών από την ημερομηνία κοινοποιήσεως της τελωνειακής οφειλής.

12 Επισημαίνω ότι ο κατάλογος των λόγων που εξετάστηκαν από το Γενικό Δικαστήριο δεν ταυτίζεται απολύτως με τον κατάλογο των λόγων που προβλήθηκαν ενώπιόν του από την Gul Ahmed. Θα επανέλθω στην εν λόγω αναντιστοιχία ακολούθως (βλ. σημεία 103 και 107 των παρούσων προτάσεων).

20. Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Gul Ahmed ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αποφανθεί επί της ουσίας επί όλων των λόγων ακυρώσεως, άλλως να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου να αποφανθεί αυτό επί της ουσίας. Προβάλλει δύο λόγους αναιρέσεως.

21. Πρώτον, η Gul Ahmed διατείνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, κρίνοντας ότι η εταιρία αυτή έπαυσε να έχει έννομο συμφέρον όσον αφορά τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που προέβαλε με την προσφυγή της, καθώς και ότι το εν λόγω δικαστήριο παρέλειψε να αιτιολογήσει προσηκόντως την ανωτέρω κρίση του. Δεύτερον, η Gul Ahmed παραθέτει σειρά επιχειρημάτων με τα οποία υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε πολλαπλώς σε πλάνη περί το δίκαιο, απορρίπτοντας τα δύο πρώτα σκέλη του πέμπτου λόγου ακυρώσεως.

22. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή ζητούν από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως ως απαράδεκτη, άλλως ως αβάσιμη.

23. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 25ης Ιανουαρίου 2018, η Gul Ahmed, το Συμβούλιο και η Επιτροπή ανέπτυξαν προφορικά τις απόψεις τους.

24. Όπως ζητήθηκε από το Δικαστήριο, περιορίζομαι να εξετάσω, στις παρούσες προτάσεις, τον πρώτο λόγο αναιρέσεως.

Εκτίμηση

Γενικές παρατηρήσεις επί της έννοιας του έννομου συμφέροντος

25. Με την απαίτηση θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος για την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως, όπως αυτή ερμηνεύθηκε από το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, τίθεται ένα αυστηρό κριτήριο. Προκειμένου να θεωρηθεί ότι πληρούσε το κριτήριο αυτό, η Gul Ahmed όφειλε, με βάση το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου, όχι μόνον να έχει ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως, αλλά επίσης να έχει ασκήσει αγωγή για την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από τον εν λόγω κανονισμό και να έχει κινηθεί διαδικασία ενώπιον των αρμόδιων εθνικών αρχών, ζητώντας να της επιστραφούν τα ποσά δασμών αντιντάμπινγκ που κατέβαλε σε διαφορετικές περιόδους.

26. Με την πάροδο του χρόνου, έπαυσε να ισχύει ο κανονισμός, την ακύρωση του οποίου ζήτησε η Gul Ahmed, και παρεγράφη κάθε αξίωση σχετική με αποζημίωση ή επιστροφή δασμών. Διατηρεί, μολαταύτα, η Gul Ahmed έννομο συμφέρον για συνέχιση της εκδικάσεως της προσφυγής ακυρώσεως;

27. Κατά την άποψή μου, ορθό είναι να θεωρηθεί ότι, σε τέτοιες καταστάσεις, οι προσφεύγοντες οφείλουν να είναι ταυτοχρόνως συνετοί και ενημερωμένοι. Επιβάλλεται, με άλλα λόγια, να είναι σε θέση να αντιληφθούν τυχόν μεταβολές του νομικού καθεστώτος τους με την πάροδο του χρόνου και να λαμβάνουν τα αναγκαία πρόσθετα μέτρα, προκειμένου να διατηρήσουν το έννομο συμφέρον τους. Σε περίπτωση παραλείψεώς τους να προβούν στις ανωτέρω ενέργειες, διατρέχουν τον κίνδυνο να ευδοκιμήσει ισχυρισμός του αντιδίκου περί μη διατηρήσεως του έννομου συμφέροντός τους.

28. Υπό την ανωτέρω οπτική γωνία, η ευδοκίμηση ασκηθείσας προσφυγής ακυρώσεως αποτελεί απαραίτητο πρόκριμα για την άρση της βλάβης που υπέστη ο προσφεύγων. Στις περισσότερες περιπτώσεις όμως η ευδοκίμηση της προσφυγής δεν μπορεί αφ' εαυτής να αναστρέψει τη βλάβη αυτή. Προς τούτο απαιτείται η άσκηση αγωγής αποζημιώσεως. Τούτο δεν σημαίνει ότι το πρώτο ένδικο βοήθημα (η προσφυγή ακυρώσεως) εξαρτάται από την αγωγή αποζημιώσεως. Αντίθετα με ό,τι υποστηρίζει η Gul Ahmed, ο διαφορετικός, αλλά πάντως αλληλένδετος, χαρακτήρας των δύο αυτών ειδών διαδικασίας δεν διαταράσσει το σύστημα ένδικων βοηθημάτων που παρέχει στους πολίτες η Συνθήκη.

29. Οι προϋποθέσεις του παραδεκτού που διέπουν την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως καθορίζονται με το άρθρο 263 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, απαιτείται, μεταξύ άλλων, i) η πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση να «προορίζ[ε]ται να παράγ[ει] έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων», ii) ο προσφεύγων να νομιμοποιείται ενεργητικώς να ασκήσει προσφυγή, επειδή η πράξη τον αφορά άμεσα και ατομικά και iii) η προσφυγή να ασκηθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο αυτό¹³. Στην υπό εξέταση υπόθεση, δεν χωρεί αμφιβολία ότι το πρώτο από τα ανωτέρω κριτήρια πληρούται στην περίπτωση του κανονισμού 397/2004. Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο, η παραδοχή ότι ο κανονισμός 397/2004 αφορά άμεσα και ατομικά την Gul Ahmed δεν έχει αμφισβητηθεί σε κανένα στάδιο της διαδικασίας. Πράγματι, ο επίμαχος κανονισμός μνημονεύει την Gul Ahmed μεταξύ των Πακιστανών παραγωγών τους οποίους αφορούσε η έρευνα αντιντάμπινγκ και η εν λόγω εταιρία επιβεβαιώνει ότι μεγάλο ποσό δασμών επιβλήθηκε στις εισαγωγές προϊόντων της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Όσον αφορά το τρίτο κριτήριο, δεν αμφισβητείται ότι η Gul Ahmed άσκησε την προσφυγή της περί ακυρώσεως εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ.

30. Ωστόσο, η πλήρωση όλων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ δεν αρκεί. Κατά πάγια νομολογία, προσφυγή ακυρώσεως ασκείται από φυσικό ή νομικό πρόσωπο παραδεκτώς μόνο στον βαθμό κατά τον οποίο ο προσφεύγων έχει έννομο συμφέρον για την ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως. Η ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως πρέπει να δύναται αφ' εαυτής να έχει έννομες συνέπειες, ούτως ώστε η προσφυγή να μπορεί, εφόσον ευδοκιμήσει, να ωφελήσει τον προσφεύγοντα¹⁴. Δεν αμφισβητείται ότι η Gul Ahmed πληρούσε την απαίτηση αυτή κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής της περί ακυρώσεως.

31. Η απαίτηση θεμελιώσεως τέτοιου συμφέροντος, μολοντί δεν προβλέπεται στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ, αποτελεί προϋπόθεση του παραδεκτού η οποία αναλύεται από τα δικαστήρια της Ένωσης χωριστά από τις προϋποθέσεις που καθορίζονται με τη διάταξη αυτή¹⁵. Απορρέει από την κοινή στα κράτη μέλη γενική δικονομική θεωρία, επιτελώντας τον σκοπό της διασφάλισης της αποτροπής της μαζικής ασκήσεως ένδικων βοηθημάτων «για λόγους δημόσιου συμφέροντος», η οποία ενέχει τον κίνδυνο μετατροπής της προσφυγής ακυρώσεως σε ένα είδος *actio popularis*.

32. Κατά πάγια νομολογία, το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος πρέπει, υπό το πρίσμα του αντικειμένου της προσφυγής, να υφίσταται κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής (άλλως η προσφυγή είναι απαράδεκτη) και να διατηρείται μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής αποφάσεως, άλλως παρέλκει η έκδοση αποφάσεως¹⁶. Το έννομο συμφέρον πρέπει να είναι γεγενημένο και ενεστώς¹⁷.

33. Ο κανονισμός 397/2004 έπαυσε να ισχύει στις 4 Μαρτίου 2009. Τούτο όμως δεν καθιστά άσκοπη την παρούσα δίκη, δεδομένου ότι η λήξη ισχύος είχε ισχύ *ex nunc* και δεν παρήγαγε επομένως αποτελέσματα αντίστοιχα με εκείνα που θα είχε επιφέρει, κατ' αρχήν, η ακύρωση του κανονισμού αυτού¹⁸.

13 Βλ. το πρώτο, το τέταρτο και το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

14 Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, *Mory* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 55.

15 Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση *Mory* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:409, σημείο 23.

16 Αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 1986, *AKZO Chemie* και *AKZO Chemie UK* κατά Επιτροπής, 53/85, EU:C:1986:256, σκέψη 21, και της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, *Mory* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 57. Βλ., επίσης, στο πλαίσιο αιτήσεως αναίρεσεως, αποφάσεις της 19ης Οκτωβρίου 1995, *Rendo* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-19/93 P, EU:C:1995:339, σκέψη 13, και της 7ης Ιουνίου 2007, *Wunenburger* κατά Επιτροπής, C-362/05 P, EU:C:2007:322, σκέψη 42 (στο εξής: απόφαση *Wunenburger*).

17 Βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 2009, *Koninklijke FrieslandCampina*, C-519/07 P, EU:C:2009:556, σκέψη 65, και της 26ης Φεβρουαρίου 2015, *Planet* κατά Επιτροπής, C-564/13 P, EU:C:2015:124, σκέψη 34.

18 Αποφάσεις της 27ης Ιουνίου 2013, *Xeda International* και *Pace International* κατά Επιτροπής, C-149/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:433, σκέψη 32, και της 23ης Δεκεμβρίου 2015, *Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου*, C-595/14, EU:C:2015:847, σκέψη 23.

34. Από τη νομολογία προκύπτει σαφώς ότι το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος δεν εκλείπει απαραίτητως σε περίπτωση που η προσβαλλόμενη πράξη παύει να παράγει αποτελέσματα στο μέλλον¹⁹. Σε περίπτωση που η προσβαλλόμενη πράξη έπαυσε να παράγει αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της δίκης, απόκειται στο Δικαστήριο να εκτιμήσει το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος υπό το πρίσμα των συγκεκριμένων περιστάσεων, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, τις συνέπειες της προσβαλλόμενης παρανομίας και τη φύση της ζημίας που ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι υπέστη²⁰. Το συμφέρον αυτό μπορεί να θεμελιώνεται σε συνάρτηση με τη ζημία την οποία ο προσφεύγων ανησυχεί ότι μπορεί να υποστεί στο μέλλον. Η επίμαχη ζημία μπορεί να προσλάβει διάφορες μορφές όπως, επί παραδείγματι, ανεπιθύμητη επιβολή νέων δασμών, συρρίκνωση των επιχειρηματικών ευκαιριών και περιορισμούς όσον αφορά την ανάπτυξη τυχόν νέων προϊόντων.

35. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το έννομο συμφέρον της Gul Ahmed εξέλιπε κατά τη διάρκεια της δίκης όσον αφορά ορισμένα σκέλη της προσφυγής της, ήτοι όσον αφορά τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο ακυρώσεως.

36. Είναι θεμιτή η ερμηνεία του έννομου συμφέροντος υπό την έννοια ότι αυτό μπορεί να εκλείψει απλώς και μόνο λόγω της παρελεύσεως του χρόνου, έχοντας ως αποτέλεσμα την απώλεια του δικαιώματος του προσφεύγοντος να εξετασθεί η προσφυγή του δικαστικώς;

37. Κατ' αρχήν, δεν συντάσσομαι με την εν λόγω προσέγγιση.

38. Η ως άνω ερμηνεία συνεπάγεται ότι η διάρκεια της δίκης, η οποία κατ' αρχήν δεν καταλογίζεται στον προσφεύγοντα²¹, μπορεί να παραβιάσει το δικαίωμά του για άσκηση ένδικων βοηθημάτων. Καθιστά δυνατή τη συγκυριακή άνιση μεταχείριση ενώπιον του νόμου αναλόγως της διάρκειας της δίκης. Μπορεί επίσης να παρωθήσει τους καθών να ακολουθούν παρελκυστικές τακτικές, ελπίζοντας σε ματαίωση του νομικού ελέγχου.

39. Η εν λόγω ερμηνεία ισοδυναμεί με παραδοχή ότι οι εκδιδόμενες από τα όργανα της Ένωσης πράξεις που έχουν περιορισμένα χρονικά αποτελέσματα και παύουν να ισχύουν μετά την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως, αλλά πριν από την έκδοση της σχετικής αποφάσεως του δικαστηρίου, εκφεύγουν του ελέγχου των δικαστηρίων της Ένωσης²².

40. Με την απόφαση-σταθμό του Δικαστηρίου στην υπόθεση Les Verts κατά Κοινοβουλίου²³, το Δικαστήριο εξέθεσε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά κοινότητα δικαίου υπό την έννοια ότι ούτε τα κράτη μέλη της ούτε τα θεσμικά της όργανα διαφεύγουν τον έλεγχο της συμφωνίας των πράξεων τους προς τον βασικό καταστατικό χάρτη που αποτελεί η Συνθήκη ή προς την παράγωγη από τη Συνθήκη νομοθεσία²⁴.

19 Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1998, Langnese-Iglo κατά Επιτροπής, C-279/95 P, EU:C:1998:447, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι η λήξη ισχύος της προσβαλλόμενης πράξεως δεν αναρροφεί το συμφέρον για οριστική επίλυση της διαφοράς, όσον αφορά τη νομιμότητα και τη σημασία των διατάξεων της πράξεως αυτής, ώστε να καθοριστούν τα έννομα αποτελέσματά της για τον χρόνο προ της ημερομηνίας λήξεως της ισχύος της (σκέψη 71). Υπό το ίδιο πνεύμα, το έννομο συμφέρον μπορεί να θεωρηθεί ότι διατηρείται, μολονότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει καταστεί ανίσχυρη (απόφαση Wunenburger, σκέψεις 41 έως 62), έχει καταργηθεί (απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2006, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran κατά Συμβουλίου, T-228/02, EU:T:2006:384, σκέψεις 34 και 35) ή έχει αντικατασταθεί (απόφαση της 7ης Οκτωβρίου 2009, Vischim κατά Επιτροπής, T-420/05, EU:T:2009:391, σκέψεις 58 έως 63), δεν είναι πλέον σε εφαρμογή (απόφαση της 26ης Απριλίου 1988, Apesco κατά Επιτροπής, 207/86, EU:C:1988:200, σκέψη 16) ή έχει ήδη πλήρως εκτελεστεί και, ως εκ τούτου, έχει ήδη παραγάγει όλα τα αποτελέσματά της (απόφαση της 24ης Ιουνίου 1986, AKZO Chemie και AKZO Chemie UK κατά Επιτροπής, 53/85, EU:C:1986:256, σκέψη 21).

20 Απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2015, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, C-595/14, EU:C:2015:847, σκέψη 18 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

21 Στην υπό εξέταση υπόθεση, εκτός από την περίοδο αναστολής της δίκης επί σχεδόν δύο έτη κατόπιν αιτήματος της προσφεύγουσας (15 Οκτωβρίου 2004 έως 7 Σεπτεμβρίου 2006), η εν λόγω παρέλευση χρόνου δεν μπορεί να καταλογιστεί στην Gul Ahmed.

22 Βλ. απόφαση της 18ης Μαρτίου 2009, Shanghai Excell M&E Enterprise και Shanghai Adeptech Precision κατά Συμβουλίου, T-299/05, EU:T:2009:72, σκέψη 56 (στο εξής: απόφαση Shanghai Excell).

23 Απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, 294/83, EU:C:1986:166, σκέψη 23 (στο εξής: απόφαση Les Verts).

24 Επισημαίνω επίσης ότι, με την απόφαση Les Verts, το Δικαστήριο εξέθεσε, ως γνωστόν, ότι «[με] τη[...] Συνθήκη[...] καθιερώνεται πλήρες σύστημα ενδίκων μέσων και διαδικασιών, το οποίο αποσκοπεί να αναθέσει στο Δικαστήριο τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων» (βλ. σκέψη 23 της αποφάσεως αυτής, η υπογράμμιση δική μου).

41. Η ανωτέρω περιγραφείσα κατάσταση πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν συνάδει ούτε με την εν λόγω νομολογία ούτε με το πνεύμα του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, βάσει του οποίου ο δικαστής της Ένωσης ελέγχει τη νομιμότητα των εκδιδόμενων από τα όργανα της Ένωσης πράξεων οι οποίες παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων²⁵.

42. Συνεπώς, το ζήτημα του έννομου συμφέροντος είναι συνταγματικής σημασίας και πρέπει να εξετάζεται εντός του ευρύτερου πλαισίου στο οποίο εντάσσεται το θεμελιώδες δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁶.

43. Κατά την άποψή μου, όλα τα ανωτέρω στοιχεία συνηγορούν υπέρ της διασταλτικής ερμηνείας της έννοιας του έννομου συμφέροντος²⁷.

44. Δεν δέχομαι τον ισχυρισμό του Συμβουλίου και της Επιτροπής ότι η ερμηνεία αυτή ενέχει τον κίνδυνο να μετατρέψει την προσφυγή ακυρώσεως σε *actio popularis*. Στα εθνικά συστήματα πολλών κρατών μελών, η συσταλτική ερμηνεία του έννομου συμφέροντος μπορεί πράγματι να σκοπεί την προστασία του δικαστικού συστήματος από τη μαζική άσκηση ένδικων βοηθημάτων²⁸. Ωστόσο, υπό το πρίσμα των δικονομικών κανόνων της Ένωσης, η ερμηνεία αυτή στηρίζεται στις αυστηρές προϋποθέσεις που διέπουν την ενεργητική νομιμοποίηση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ.

45. Συντασσόμενη με τον γενικό εισαγγελέα M. Bobek, φρονώ ότι η θεμελίωση «έννομου συμφέροντος» δεν πρέπει να χειραγωγείται αναλόγως του επιθυμητού όγκου ένδικων διαφορών²⁹. Αντιθέτως, η απαίτηση αυτή επιτάσσει μια δημοκρατική ερμηνεία υπό το πρίσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων³⁰. Συμφωνώ επίσης με τη γενική εισαγγελέα J. Kokott, η οποία τάχθηκε κατά της θέσεως *υπέρμετρων απαιτήσεων* για τη θεμελίωση έννομου συμφέροντος, εφόσον πληρούνται ήδη οι αυστηρές προϋποθέσεις της δεύτερης και της τρίτης περιπτώσεως του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ³¹.

46. Η προοπτική αντλήσεως προσωπικού οφέλους ή πλεονεκτήματος σε περίπτωση ευδοκιμήσεως του ασκηθέντος ένδικου βοηθήματος ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαπίστωση της θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος. Ωστόσο, το κριτήριο αυτό είναι ενδεχομένως αδικαιολόγητα υποκειμενικό και ρευστό, καθότι στερείται κάποιου σαφούς κατώτατου ορίου ή μέτρου συγκρίσεως όσον αφορά την απαιτούμενη θετική επίδραση που πρέπει να έχει στην κατάσταση του προσφεύγοντος η δικαστική του νίκη³².

47. Η εκτίμηση του έννομου συμφέροντος μπορεί να γίνει μόνο κατά περίπτωση, *in concreto*, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις συνέπειες τις οποίες μπορεί να έχει η ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξεως στην προσωπική κατάσταση του προσφεύγοντος. Στο πλαίσιο αυτό, ο γενικός εισαγγελέας N. Wahl επισήμανε ότι η τάση του Δικαστηρίου είναι να μην ακολουθεί μίαν υπερβολικά περιοριστική ερμηνεία της έννοιας της «διατηρήσεως του έννομου συμφέροντος»³³. Συμφωνώ και συμμερίζομαι την άποψη που έχει ήδη εκφραστεί από τον γενικό εισαγγελέα M. Bobek ότι για τη

25 Όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με την απόφαση Shanghai Excell, σκέψη 57.

26 ΕΕ 2010, C 83, σ. 389 (στο εξής: Χάρτης).

27 Το Δικαστήριο εφάρμοσε την εν λόγω διευρυμένη προσέγγιση σε πλειάδα υποθέσεων. Η απόφαση της 17ης Απριλίου 2008, Flaherty κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-373/06 P, C-379/06 P και C-382/06 P, EU:C:2008:230, αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα. Ένας σχολιαστής διακρίνει εν προκειμένω μια «φιλελεύθερη προσέγγιση, που διάκειται υπέρ της προσβάσεως στη δικαιοσύνη». Βλ. Van Raepenbusch, S., «Le recours en annulation» σε *Les recours des particuliers devant le juge de l'Union européenne*, Βρυξέλλες, Bruylant, 2012, σ. 47.

28 Βλ. σημείο 31 των παρούσων προτάσεων.

29 Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση Binca Seafoods κατά Επιτροπής, C-268/16 P, EU:C:2017:444, σημείο 95.

30 Βλ. Renaudie, O., *L'intérêt à agir devant le juge administratif*, Παρίσι, Berger-Levrault, 2015, σ. 43, ο οποίος επισημαίνει την ανάγκη «δημοκρατικής ερμηνείας» της απαιτήσεως θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος, «εξεταζομένης αυτής υπό το πρίσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

31 Βλ., υπό την έννοια αυτή, προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση Telefónica κατά Επιτροπής, C-274/12 P, EU:C:2013:204, σημείο 86.

32 Mariatte, F., Ritleng, D., *Contentieux de l'Union européenne 1, Annulation, exception d'illégalité*, Παρίσι, Lamy, 1998, σ. 108.

33 Βλ., υπό την έννοια αυτή, προτάσεις του στην υπόθεση Επιτροπή κατά Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:693, σημείο 38.

θεμελίωση έννομου συμφέροντος δεν πρέπει να απαιτείται από τον προσφεύγοντα κάτι περισσότερο από το να αποδείξει εκ πρώτης όψεως τις επιπτώσεις της προσβαλλομένης πράξεως για τον ίδιο (οι οποίες υποδηλώνουν την ύπαρξη προσωπικού οφέλους από την ακύρωση της πράξεως)³⁴. Η θέση υψηλότερων απαιτήσεων ως προς τον αναγκαίο βαθμό αποδείξεως μπορεί να σημαίνει ότι ζητείται από τον προσφεύγοντα να αποδείξει το αδύνατο³⁵.

48. Στο πλαίσιο αυτό, ο βαθμός της πιθανότητας αντλήσεως πλεονεκτήματος ή της σχετικής ευλογοφάνειας πρέπει να θεωρηθεί ότι ασκεί μικρή επιρροή³⁶. Επίσης, θα πρέπει να θεωρηθεί επουσιώδες το πόσο μεγάλο είναι το πιθανό πλεονέκτημα. Ειδικότερα, στην περίπτωση που το πλεονέκτημα εξαρτάται από μέλλουσα αγωγή αποζημιώσεως, τα δικαστήρια της Ένωσης δεν θα πρέπει να εξετάσουν επί της ουσίας την αγωγή αυτή, καθώς και τις πιθανότητες ευδοκιμήσεώς της. Μόνο σε περίπτωση εντελώς υποθετικής και αβέβαιης πιθανότητας αντλήσεως πλεονεκτήματος στο μέλλον πρέπει να θεωρείται ότι ο προσφεύγων δεν έχει έννομο συμφέρον³⁷, ενώ ένα πλεονέκτημα που ενδέχεται, κατ' εύλογη κρίση, να αντληθεί, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, στο μέλλον πρέπει να θεωρηθεί ότι αρκεί για τη θεμελίωση έννομου συμφέροντος³⁸.

49. Φρονώ ότι η υιοθέτηση μιας διευρυμένης προσεγγίσεως δεν θα έχει ως αποτέλεσμα να καταλήξει το Δικαστήριο να παρέχει συμβουλευτικές γνώμες επί ζητημάτων γενικής ή υποθετικής φύσεως³⁹. Ούτε είναι πρόπον να μετέρχεται το Δικαστήριο, για λόγους ορθής απονομής της δικαιοσύνης, οικονομίας ή ταχείας διεξαγωγής της δίκης, τη «φρασεολογία περί παραδεκτού», προκειμένου να αποφύγει την εξέταση της υποθέσεως επί της ουσίας⁴⁰. Εφόσον ο προσφεύγων έχει προβάλει επαρκές έννομο συμφέρον κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής του, όπως έπραξε η Gul Ahmed στην παρούσα διαδικασία, το Δικαστήριο οφείλει να εξετάσει με σχολαστική επιμέλεια τον ισχυρισμό ότι ο προσφεύγων απώλεσε εν συνεχεία το έννομο συμφέρον αυτό.

50. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, υπεισέρχομαι στην εξέταση του ζητήματος αν η Gul Ahmed διατηρεί ακόμη έννομο συμφέρον.

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως

51. Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει διάφορα σκέλη της αιτήσεως αναιρέσεως ως απαράδεκτα, καθόσον ζητείται, κατ' ουσίαν, η επανεξέταση πραγματικών ισχυρισμών που έχουν ήδη κριθεί από το Γενικό Δικαστήριο και καθόσον επαναλαμβάνονται λόγοι ακυρώσεως που έχουν ήδη προβληθεί ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου.

34 Βλ. προτάσεις του στην υπόθεση Binca Seafoods κατά Επιτροπής, C-268/16 P, EU:C:2017:444, σημείο 93.

35 Με άλλα λόγια, *probatio diabolica*. Βλ., υπό παρόμοια έννοια, απόφαση της 11ης Απριλίου 2013, Mindo κατά Επιτροπής, C-652/11 P, EU:C:2013:229, σκέψη 50.

36 Σε ορισμένες περιπτώσεις, έχει γίνει μνεία του εν λόγω κριτηρίου στη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, χωρίς όμως να συναχθούν από αυτό συγκεκριμένα συμπεράσματα. Βλ., επί παραδείγματι, διάταξη της 6ης Ιουλίου 2011, Petroci κατά Συμβουλίου, T-160/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2011:334, σκέψη 23.

37 Lenaerts, K., Maselis, I., Gutman, K., *EU Procedural Law*, Oxford University Press, 2014, σ. 360. Βλ., επίσης, αποφάσεις της 19ης Ιουλίου 2012, Συμβούλιο κατά Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group, C-337/09 P, EU:C:2012:471, σκέψη 50, της 21ης Ιανουαρίου 1987, Στρογγύλη κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, 204/85, EU:C:1987:21, σκέψη 11, και της 30ής Απριλίου 1998, Cityflyer Express κατά Επιτροπής, T-16/96, EU:T:1998:78, σκέψη 30.

38 Το Γενικό Δικαστήριο έχει συχνά ερμηνεύσει το κριτήριο αυτό διασταλτικώς, στο πλαίσιο υποθέσεων που αφορούσαν δασμούς αντιντάμπινγκ. Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 29ης Ιουνίου 2000, Medici Grimm κατά Συμβουλίου, T-7/99, EU:T:2000:175, σκέψεις 54 έως 56, και της 28ης Φεβρουαρίου 2017, Canadian Solar Emea κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-162/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:124, σκέψη 47.

39 Βλ. Van Raepenbusch, S., «Le recours en annulation» σε *Les recours des particuliers devant le juge de l'Union européenne*, Βρυξέλλες, Bruylant, 2012, σ. 47. Βλ., επίσης, προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Ιταλία κατά Επιτροπής, C-138/03, C-324/03 και C-431/03, EU:C:2005:387, σημείο 41, και του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Mozy κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:409, σημείο 28.

40 Βλ., στο ίδιο πνεύμα, Wicker, G., «La légitimité d'intérêt à agir», *Études sur le droit de la concurrence et quelques thèmes fondamentaux: mélanges en l'honneur d'Yves Serra*, Dalloz, 2006, σ. 460.

52. Είναι αληθές ότι η αίτηση αναιρέσεως δεν είναι ακριβής σε όλα τα σημεία της και ότι, όπως ορθώς επισημαίνει το Συμβούλιο, περιορίζεται εν μέρει στην προβολή επιχειρημάτων που έχουν ήδη προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου⁴¹.

53. Εντούτοις, είναι σαφές ότι η Gul Ahmed αμφισβητεί την ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από το Γενικό Δικαστήριο· συνεπώς, τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να αποτελέσουν εκ νέου αντικείμενο συζητήσεως κατά την εξέταση αιτήσεως αναιρέσεως⁴². Επιπλέον, η Gul Ahmed προβάλλει, καίτοι κατά γενικό τρόπο, την ανεπάρκεια της αιτιολογίας την οποία παρέθεσε το εν λόγω δικαστήριο. Τούτο αποτελεί αφ' εαυτού νομικό ζήτημα και μπορεί, ως τέτοιο, να προβληθεί κατ' αναίρεση⁴³.

54. Περαιτέρω, το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τα επιχειρήματα των διαδίκων, αλλά δύναται, όπου απαιτείται, να εφαρμόζει επί των πραγματικών περιστατικών που του γνωστοποιήθηκαν –πέραν των επιχειρημάτων αυτών– τις νομικές διατάξεις που είναι κρίσιμες για την επίλυση της διαφοράς· σε αντίθετη περίπτωση, θα μπορούσε, σε ορισμένες περιπτώσεις, να υποχρεωθεί να θεμελιώσει τις αποφάσεις του σε εσφαλμένες νομικές εκτιμήσεις⁴⁴.

55. Ως εκ τούτου, προτείνω στο Δικαστήριο να εξετάσει επί της ουσίας τα επιχειρήματα τα οποία προβάλλει η Gul Ahmed, καθόσον αυτά αφορούν νομικά ζητήματα και δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τις διαπιστώσεις και τις εκτιμήσεις πραγματικών περιστατικών στις οποίες έχει προβεί το Γενικό Δικαστήριο⁴⁵.

Δικονομικά ζητήματα σχετικά με την προβαλλόμενη μη διατήρηση έννομου συμφέροντος

56. Η Gul Ahmed υποστηρίζει ότι το άρθρο 129 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, το οποίο απαιτεί την απόδειξη θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για να στηριχθεί απαίτηση έναντι κάποιου προσφεύγοντα να αποδείξει τέτοιο συμφέρον σε μεταγενέστερο στάδιο. Επομένως, εφόσον ο προσφεύγων έχει ήδη αποδείξει το έννομο συμφέρον του κατά την άσκηση της προσφυγής, απαλλάσσεται του βάρους της αποδείξεως της διατηρήσεως του συμφέροντος αυτού κατά τη διάρκεια της δίκης.

57. Κατά πάγια νομολογία, απόκειται στον προσφεύγοντα να αποδεικνύει το έννομο συμφέρον του⁴⁶. Ομοίως κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δύναται, σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης, να αποφαινεται κατά πόσον διατηρείται το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος, είτε κατόπιν αιτήματος του καθού (ή οποιουδήποτε άλλου μετέχοντος στη διαδικασία ο οποίος έχει συμφέρον) είτε αυτεπαγγέλτως⁴⁷.

41 Καίτοι μνημόνευσε τις σκέψεις 42 έως 60 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως ως πάσχουσες πλάνης περί το δίκαιο, η Gul Ahmed δέχθηκε, όταν εξετάστηκε ως προς το ζήτημα αυτό κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η αίτησή της αναιρέσεως αφορά, στην πραγματικότητα, μόνο τις σκέψεις 49 και 55 έως 60.

42 Απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, Reynolds Tobacco κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-131/03 P, EU:C:2006:541, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

43 Απόφαση της 26ης Μαΐου 2016, Rose Vision κατά Επιτροπής, C-224/15 P, EU:C:2016:358, σκέψη 26.

44 Διάταξη της 27ης Σεπτεμβρίου 2004, UER κατά M6 κ.λπ., C-470/02 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2004:565, σκέψη 69· και αποφάσεις της 21ης Σεπτεμβρίου 2010, Σουηδία κ.λπ. κατά API και Επιτροπής, C-514/07 P, C-528/07 P και C-532/07 P, EU:C:2010:541, σκέψεις 65 έως 67· και της 5ης Οκτωβρίου 2009, Επιτροπή κατά Roodhuijzen, T-58/08 P, EU:T:2009:385, σκέψεις 34 έως 37.

45 Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Επιτροπή κατά Schneider Electric, C-440/07 P, EU:C:2009:459, σκέψη 193.

46 Βλ., υπό την έννοια αυτή, διάταξη της 31ης Ιουλίου 1989, S. κατά Επιτροπής, 206/89 R, EU:C:1989:333, σκέψη 8, και απόφαση της 4ης Ιουνίου 2015, Andechser Molkerei Scheitz κατά Επιτροπής, C-682/13 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:356, σκέψη 27.

47 Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 1995, Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-19/93 P, EU:C:1995:339, σκέψη 13, και διάταξη της 17ης Οκτωβρίου 2005, First Data κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-28/02, EU:T:2005:357, σκέψεις 36 και 37. Βλ., επίσης, ως παραδείγματα υποθέσεων στις οποίες το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε το ζήτημα αυτό ex officio, αποφάσεις της 7ης Μαρτίου 2013, Acino κατά Επιτροπής, T-539/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:110, σκέψεις 29 έως 46, και της 10ης Απριλίου 2013, GRP Security κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, T-87/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:161, σκέψεις 43 έως 49.

58. Ωστόσο, αφ' ης στιγμής ο προσφεύγων απέδειξε ότι πληρούσε όλες τις αναγκαίες προϋποθέσεις του παραδεκτού κατά την άσκηση της προσφυγής του⁴⁸, όπως έπραξε η Gul Ahmed, φρονώ ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι ισχύει *τεκμήριο* ότι συνεχίζει να τις πληροί.

59. Το τεκμήριο αυτό συνεχίζει να ισχύει ενόσω δεν ανατρέπεται. Επομένως, ο προσφεύγων δεν οφείλει να καταθέτει στοιχεία (λόγου χάριν) κάθε δύο μήνες για να αποδείξει ότι το έννομο συμφέρον του διατηρείται και για να «επικυρώσει εκ νέου» την αρχική του προσφυγή. Τυχόν δικονομικός κανόνας που θα επέβαλλε τέτοια απαίτηση θα ήταν πρακτικά μη εφαρμόσιμος.

60. Ωστόσο, ο καθού έχει δικαίωμα να επιχειρήσει, σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης, να ανατρέψει το τεκμήριο αυτό. Καθότι η προβολή τέτοιου ισχυρισμού περί απώλειας του έννομου συμφέροντος είναι παρόμοια με την έγερση ανταπαιτήσεως κατά του προσφεύγοντος, απόκειται στον καθού να υποδείξει, επακριβώς και με αποδεικτικά στοιχεία, τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους στηρίζει τον ισχυρισμό του⁴⁹. Τούτο διότι ο προσφεύγων πρέπει να γνωρίζει ποιος ισχυρισμός προβάλλεται εις βάρος του. Δεν μπορεί ευλόγως να αναμένεται από αυτόν να προβλέψει την προβολή τέτοιου ισχυρισμού και να αντικρούσει όλα τα πιθανά επιχειρήματα εκ προοιμίου. Συνεπώς, το Δικαστήριο δεν πρέπει να δέχεται τους ισχυρισμούς με τους οποίους απλώς και μόνον αμφισβητείται η διατήρηση του έννομου συμφέροντος⁵⁰.

61. Σε ένα δικονομικό σύστημα (όπως αυτό που εφαρμόζεται στα δικαστήρια της Ένωσης) το οποίο στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην έγγραφη διαδικασία, είναι φυσιολογικό να αναμένεται να προβληθεί εγγράφως ο εν λόγω ισχυρισμός περί απώλειας του έννομου συμφέροντος. Στις περιπτώσεις που – όπως στην υπό εξέταση υπόθεση– ο εν λόγω ισχυρισμός προβάλλεται αρχικά προφορικά, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, φρονώ ότι το δικαστήριο πρέπει συνήθως να τάσσει μια προθεσμία εντός της οποίας ο *προβάλλων τον ισχυρισμό αυτό* (ήτοι ο καθού) οφείλει να τον περιλάβει σε δικόγραφο, εκθέτοντας το ακριβές αντικείμενο και προσκομίζοντας τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία, προκειμένου να στοιχειοθετήσει έναν *prima facie* ισχυρισμό ότι ο προσφεύγων έχει πράγματι απολέσει το έννομο συμφέρον του.

62. Μόλις ο καθού πράξει τα ανωτέρω, το βάρος αποδείξεως μετατίθεται στον προσφεύγοντα, στον οποίον πρέπει να παρέχεται ευλόγως η δυνατότητα να εκθέσει την άποψή του υπό συνθήκες που δεν τον περιιάγουν σε σαφώς μειονεκτική θέση έναντι του αντιδίκου του⁵¹. Βάσει της αρχής της ισότητας των όπλων, που απορρέει από το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, το Δικαστήριο πρέπει να παρέχει στον προσφεύγοντα κάποιο χρονικό περιθώριο, εντός του οποίου θα μπορεί να επιχειρήσει να αντικρούσει τον ισχυρισμό περί απώλειας του έννομου συμφέροντος, και δύναται, ακολούθως, να τάσσει προθεσμία, εντός της οποίας οι λοιποί ενδιαφερόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να καταθέσουν γραπτές παρατηρήσεις επί των ισχυρισμών αυτών⁵².

48 Βλ. σημεία 29 έως 30 των παρουσών προτάσεων.

49 Σύμφωνα με την αρχή *necessitas probandi incumbit ei qui agit*. Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 18ης Ιουλίου 2006, Rossi κατά ΓΕΕΑ, C-214/05 P, EU:C:2006:494, σκέψη 23.

50 Βλ., υπό την έννοια αυτή, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Y. Bot στην υπόθεση Επιτροπή κατά Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2007:611, σημεία 71 έως 73, καθώς και απόφαση της 13ης Μαρτίου 2008 στην ίδια υπόθεση (EU:C:2008:159, σκέψη 56), διατάξεις της 8ης Απριλίου 2008, Saint-Gobain Glass Deutschland κατά Επιτροπής, C-503/07 P, EU:C:2008:207, σκέψη 51, και της 11ης Μαΐου 2010, PC-Ware Information Technologies κατά Επιτροπής, T-121/08, EU:T:2010:183, σκέψη 36. Βλ., επίσης, υπό την έννοια αυτή, Clausen, F., *Les moyens d'ordre public dans le contentieux relevant de la Cour de justice de l'Union européenne*, Université Paris II, 2017, υπό δημοσίευση από Bruylant, σ. 509.

51 Απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2012, Otis κ.λπ., C-199/11, EU:C:2012:684, σκέψεις 71 και 72.

52 Για τον σκοπό αυτόν, το Γενικό Δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να αποφασίζει τη λήψη μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας σύμφωνα με τα άρθρα 88 έως 90 του Κανονισμού Διαδικασίας του.

63. Όταν έχουν περιέλθει στο Δικαστήριο οι ισχυρισμοί αμφότερων των διαδίκων, αυτό πρέπει να αναλύσει τα προβληθέντα επιχειρήματα και τα στοιχεία που κατατέθηκαν προς υποστήριξή τους και, εν συνεχεία, να αποφανθεί⁵³.

64. Ωστόσο, στην υπό εξέταση υπόθεση δεν εφαρμόστηκε η ανωτέρω διαδικασία. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση που διεξήχθη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου στις 25 Νοεμβρίου 2015, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποστήριξαν προφορικώς ότι το έννομο συμφέρον της Gul Ahmed εξέλιπε κατά τη διάρκεια της δίκης, καθότι ο επίμαχος κανονισμός έπαυσε να ισχύει και κάθε αξίωση αποζημιώσεως παρεγράφη. Ταυτοχρόνως, η Επιτροπή απαρίθμησε διάφορους πιθανούς λόγους θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος και, εν συνεχεία, παρέθεσε αναλυτικά επιχειρήματα, στηριζόμενη σε ανάλυση της νομολογίας, για να καταδείξει γιατί, κατά την άποψή της, κανείς από τους λόγους αυτούς δεν μπορεί να προβληθεί, για τη θεμελίωση έννομου συμφέροντος, στην περίπτωση της Gul Ahmed⁵⁴. Κατόπιν τούτου, το Γενικό Δικαστήριο έταξε προθεσμία δύο εβδομάδων στην Gul Ahmed για να εκθέσει τις απόψεις της και, εν συνεχεία, παρέσχε στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή τη δυνατότητα να σχολιάσουν τις απόψεις αυτές. Όλοι οι μετέχοντες στη διαδικασία κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

65. Πάσχουν τα διαμειφθέντα στην υπόθεση αυτή, επειδή δεν τηρήθηκαν οι γενικοί κανόνες τους οποίους παρέθεσα στα σημεία 61 έως 63 των παρούσων προτάσεων;

66. Κατά την άποψή μου, η ένσταση που προέβαλαν τα όργανα της Ένωσης ήταν επαρκώς στοιχειοθετημένη ήδη κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση (χωρίς να προβάλλει αντιρρήσεις η πλευρά της Gul Ahmed). Συνεπώς, η Gul Ahmed ήταν σε θέση να εκθέσει τις απόψεις της όσον αφορά την αμφισβήτηση του έννομου συμφέροντός της. Είναι αληθές ότι οι σοβαρές ενστάσεις τέτοιας φύσεως, κανονικά, αναμένεται να προβληθούν εγγράφως. Ωστόσο, η Gul Ahmed ουδέποτε ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να διατάξει τους προβάλλοντες την ένσταση αυτή να προβούν σε τέτοια ενέργεια ούτε διατύπωσε επιφυλάξεις όσον αφορά τη διαδικασία που εφαρμόστηκε. Υπό τις ανωτέρω περιστάσεις, φρονώ ότι η αυτοσχέδια διαδικασία που εφαρμόστηκε από το Γενικό Δικαστήριο δεν προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της Gul Ahmed.

67. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω παρατηρήσεων, συμπεραίνω ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν παρέβη δικονομικούς κανόνες σχετικά με το βάρος αποδείξεως ούτε παραβίασε την αρχή της ισότητας των όπλων.

Έχει η Gul Ahmed έννομο συμφέρον να ασκήσει προσφυγή προκειμένου να αποσοβήσει τον κίνδυνο επαναλήψεως της παρανομίας στο μέλλον;

68. Η Gul Ahmed υποστηρίζει ότι οι προβαλλόμενες πλάνες στις οποίες υπέπεσαν τα όργανα της Ένωσης κατά τον υπολογισμό του περιθωρίου ντάμπινγκ δεν συναρτώνται στενά με τη συγκεκριμένη υπόθεση, αλλά είναι πιθανό να επαναληφθούν στο μέλλον. Υποστηρίζει ότι έχει, συνεπώς, έννομο συμφέρον να συνεχίσει τη δίκη, προκειμένου να αποτρέψει την επανάληψη της παρανομίας αυτής από το Συμβούλιο στο μέλλον.

⁵³ Η αλληλουχία που παρέθεσα στα ανωτέρω σημεία στηρίζεται στη διαδικασία που καθορίζεται με το άρθρο 130, παράγραφοι 1 έως 7, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου για τον σκοπό της υποβολής ενστάσεως σχετικά με το παραδεκτό της προσφυγής ή σχετικά με την αρμοδιότητα του Γενικού Δικαστηρίου. Βλ., επί παραδείγματι, διάταξη της 6ης Σεπτεμβρίου 2011, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, T-18/10, EU:T:2011:419.

⁵⁴ Απαντώντας σε ερωτήσεις που υπέβαλε το Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής στη δίκη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου αφηγήθηκε λεπτομερώς –χωρίς να τον αντικρούσει ο πληρεξούσιος δικηγόρος της Gul Ahmed– πώς προβλήθηκε το επιχείρημα περί θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Επισήμανε ότι η σχετική αιτιολόγηση περιλάμβανε την άσκηση αγωγής αποζημιώσεως στο μέλλον, την κατάθεση αιτήσεως επιστροφής των ποσών δασμών αντιντάμπινγκ που καταβλήθηκαν από συνδεδεμένους με αυτήν εισαγωγείς και την προοπτική αποκαταστάσεως της φήμης της Gul Ahmed.

69. Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι τέτοιος κίνδυνος δεν υφίσταται. Πρώτον, η πιθανότητα κινήσεως νέας διαδικασίας έρευνας για βαμβακερά κλινοσκεπάσματα καταγωγής Πακιστάν είναι εντελώς υποθετική. Δεύτερον, εν πάση περιπτώσει, οι προβαλλόμενες πλάνες συναρτώνται στενά με τη συγκεκριμένη υπόθεση, επειδή η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε οφειλόταν στην απουσία επαληθεύσιμων δεδομένων σε συνδυασμό με την απροθυμία της Gul Ahmed να συνεργαστεί⁵⁵. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Gul Ahmed δεν προέβαλε συγκεκριμένα επιχειρήματα και, ως εκ τούτου, απέρριψε τον ισχυρισμό της⁵⁶.

70. Το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος δεν εκλείπει απαραίτητως σε περίπτωση που η προσβαλλόμενη πράξη δεν παράγει πλέον αποτελέσματα για το μέλλον⁵⁷. Η ακύρωση της πράξεως μπορεί να έχει αφ' εαυτής έννομα αποτελέσματα, όπως ιδίως την αποτροπή της επαναλήψεως της προσβαλλόμενης πρακτικής από τα όργανα της Ένωσης⁵⁸. Ωστόσο, έννομο συμφέρον θεμελιώνεται μόνον αν η προβαλλόμενη παρανομία είναι δυνατόν να επαναληφθεί στο μέλλον, ανεξαρτήτως των περιστάσεων της υποθέσεως που προκάλεσαν την άσκηση της προσφυγής⁵⁹. Τέτοιο παράδειγμα μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί, μεταξύ άλλων, η πλάνη κατά την ερμηνεία διατάξεων του δικαίου της Ένωσης υπό το πρίσμα των συμφωνιών του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου⁶⁰, ιδίως δε τα σφάλματα που αφορούν τη μεθοδολογία, τα κριτήρια ή τους τύπους που εφαρμόζονται, σε αντίθεση με τα σφάλματα κατά την εκτίμηση συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών. Τέλος, ο προσφεύγων μπορεί να μην απαιτηθεί να αποδείξει ότι η επαναλαμβανόμενη παρανομία ενδέχεται να τον αφορά άμεσα σε παρόμοια δίκη στο μέλλον⁶¹.

71. Στην υπό εξέταση υπόθεση, πρώτον, η παρέλευση αρκετών ετών από τη λήξη ισχύος του οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ που επιβλήθηκε σε εισαγωγές υφασμάτων της Gul Ahmed στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν καθιστά εντελώς υποθετική την πιθανότητα νέας έρευνας. Αντιθέτως, σε περίπτωση που προκύψει ότι οι τιμολογιακές πρακτικές των Πακιστανών παραγωγών βαμβακερών κλινοσκεπασμάτων πληρούν εκ νέου τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ, μπορούν κάλλιστα να αποτελέσουν εκ νέου αντικείμενο έρευνας.

72. Δεύτερον, το γεγονός ότι, λόγω απουσίας αξιόπιστων πρωτογενών πηγών πληροφόρησης, το Συμβούλιο στηρίχθηκε σε «οποιαδήποτε άλλη εύλογη μέθοδο» σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφοι 3, 5 και 6, του βασικού κανονισμού, δεν σημαίνει αφ' εαυτού ότι τα προβαλλόμενα μεθοδολογικά σφάλματα συναρτώντο στενά με τη συγκεκριμένη υπόθεση. Κατά την εφαρμογή της ως άνω διατάξεως, το Συμβούλιο έπρεπε να εφαρμόσει συγκεκριμένη μεθοδολογία και να στηριχθεί σε συγκεκριμένα κριτήρια.

73. Η οριοθέτηση, αφενός, των ενδεχομένως επαναλαμβανόμενων σφαλμάτων και, αφετέρου, των στενά συναρτώμενων με συγκεκριμένη υπόθεση σφαλμάτων δεν είναι ευχερής. Μια συγκεκριμένη λύση μπορεί να εφαρμόστηκε ad hoc, προκειμένου να αντιμετωπιστεί μια καινοφανής κατάσταση. Ή μπορεί να απηχεί πάγια διοικητική πρακτική ή να λειτουργεί ως «υπόδειγμα» το οποίο ανέπτυξε η Επιτροπή για τον χειρισμό επαναλαμβανόμενων καταστάσεων. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί ευλόγως να αναμένεται ότι θα επαναληφθεί στο μέλλον.

55 Βλ. υποσημείωση 77 των παρουσών προτάσεων.

56 Σκέψη 57 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

57 Βλ. προπαρατεθείσα στο σημείο 34 των παρουσών προτάσεων νομολογία.

58 Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, Moser Baer India κατά Συμβουλίου, C-535/06 P, EU:C:2009:498 (στο εξής: απόφαση Moser Baer India), σκέψη 25.

59 Απόφαση Wunenburger, σκέψη 52.

60 Απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, Reliance Industries κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, T-45/06, EU:T:2008:398, σκέψη 43.

61 Ενώ στις αποφάσεις Wunenburger (σκέψη 58) και Shanghai Excell (σκέψη 51, σε υπόθεση επιβολής οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ) γίνεται μνεία της πρόσθετης απαιτήσεως αυτής, στην απόφαση Moser Baer India (σκέψη 25) γίνεται μνεία αορίστως του κινδύνου επαναλήψεως στο μέλλον και μόνο.

74. Κατά την άποψή μου, η απουσία αξιόπιστων πρωτογενών πηγών και η απροθυμία των υποβαλλόμενων σε έρευνα να συνεργαστούν δεν είναι πιθανό να θεωρηθούν ότι αποτελούν καινοφανή προβλήματα κατά τη διάρκεια μιας έρευνας αντιντάμπινγκ. Τούτο συνεπάγεται, κατ' αρχήν, ότι ορισμένα από τα προβαλλόμενα σφάλματα που ενδεχομένως διεπράχθησαν κατά τη διάρκεια μιας τέτοιας έρευνας μπορεί να είναι πράγματι μεθοδολογικής φύσεως και να ενδέχεται, ως εκ τούτου, να επαναληφθούν στο μέλλον σε παρόμοιες έρευνες.

75. Ωστόσο, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο πληρεξούσιος δικηγόρος της Gul Ahmed ήταν ανένδοτος ως προς το ότι, με την αίτησή της αναιρέσεως, η Gul Ahmed προέβαλε, στην πραγματικότητα, την αιτίαση περί *απουσίας* οποιασδήποτε συγκεκριμένης μεθοδολογίας και ότι ο ισχυρισμός της ήταν ότι η Επιτροπή στήριξε τις διαπιστώσεις της σε αυθαίρετες ad hoc επιλογές.

76. Υπό την ερμηνεία αυτή, η Gul Ahmed δεν προσδιορίζει, με το επιχείρημά της, κάποια συγκεκριμένη πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο χαρακτηρίζοντας τα προβαλλόμενα σφάλματα της Επιτροπής ως στενά συναρτώμενα με τη συγκεκριμένη υπόθεση. Όπως ορθώς υποστηρίζουν το Συμβούλιο και η Επιτροπή, με το επιχείρημα αυτό απλώς ζητείται από το Δικαστήριο να επανεξετάσει τους πραγματικούς και ουσιαστικούς ισχυρισμούς που προβλήθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, χωρίς όμως το Δικαστήριο να έχει τέτοια αρμοδιότητα. Πράγματι, με το εν λόγω επιχείρημα, η Gul Ahmed δέχεται, κατ' ουσίαν, ότι τα προβαλλόμενα σφάλματα *συναρτώντο* στενά με τη συγκεκριμένη υπόθεση. Συμπεραίνω ότι η Gul Ahmed δεν απέδειξε ότι η προβαλλόμενη παρανομία είναι δυνατόν να επαναληφθεί στο μέλλον και ότι η αιτιολογία την οποία παρέθεσε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο αυτό επαρκεί κατά νόμο⁶².

Η προβαλλόμενη εν μέρει απόρριψη του τρίτου λόγου ακυρώσεως

77. Η Gul Ahmed διατείνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να αιτιολογήσει την προβαλλόμενη εν μέρει απόρριψη του τρίτου λόγου ακυρώσεως και ότι παρέλειψε να αποφανθεί επί του λοιπού σκέλους του λόγου αυτού.

78. Όπως ορθώς επισημαίνεται από το Συμβούλιο και την Επιτροπή, το επιχείρημα της Gul Ahmed στηρίζεται σε προδήλως εσφαλμένη ερμηνεία της σκέψεως 58 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως. Με τη σκέψη αυτή, το Γενικό Δικαστήριο περιορίστηκε να διαπιστώσει πέντε ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υπό εξέταση υποθέσεως κατά την ανάλυση του ζητήματος της διατηρήσεως έννομου συμφέροντος υπό την έννοια του δικαιολογημένου ενδιαφέροντος για την έκβασή της. Έκρινε ότι η Gul Ahmed δεν είχε έννομο συμφέρον να προβάλει τον λόγο αυτόν και εκτίμησε ότι παρέλκει η έκδοση αποφάσεως σχετικώς.

79. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον ως άνω λόγο αναιρέσεως.

Η προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής που καθιερώθηκε με την απόφαση Shanghai Excell

80. Η Gul Ahmed φαίνεται να ερμηνεύει την απόφαση Shanghai Excell υπό την έννοια ότι εξ αυτής προκύπτει ότι η απόρριψη της προσφυγής της ως απαράδεκτης θα ισοδυναμούσε με παραδοχή ότι οι πράξεις οι οποίες παύουν να παράγουν έννομα αποτελέσματα μετά την άσκηση προσφυγής για την ακύρωσή τους, αλλά πριν από την έκδοση αποφάσεως, μπορούν να εκφύγουν του ελέγχου, πράγμα που δεν συνάδει με το άρθρο 263 ΣΛΕΕ.

⁶² Απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 2013, Groupe Gascogne κατά Επιτροπής, C-58/12 P, EU:C:2013:770, σκέψη 37.

81. Η ως άνω ερμηνεία της απόφασης Shanghai Excell υποδηλώνει ότι, ανεξαρτήτως της τυχόν μεταβολής των λοιπών περιστάσεων, έννομο συμφέρον πρέπει να λογίζεται ότι θεμελιώνεται, κατά κανόνα, σε κάθε περίπτωση εκδικάσεως προσφυγής ακυρώσεως η οποία αφορά πράξη που παύει να παράγει έννομα αποτελέσματα πριν από την έκδοση απόφασης. Όπως ορθώς επισημαίνουν το Συμβούλιο και η Επιτροπή, τέτοια αρχή δεν μπορεί να συναχθεί από την ανωτέρω απόφαση, ειδικότερα δε από τη σκέψη 56 επ. της απόφασης αυτής.

82. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον ως άνω λόγο αναιρέσεως.

Παρέλειψε το Γενικό Δικαστήριο να αιτιολογήσει προσηκόντως την απόφασή του;

83. Η Gul Ahmed υποστηρίζει, καίτοι κατά τρόπο γενικό, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, καθότι παρέλειψε να αιτιολογήσει την απόφασή του και να εξετάσει όλα τα επιχειρήματα και τα αποδεικτικά στοιχεία που αυτή επικαλέστηκε για να αποδείξει ότι διατηρεί ακόμη έννομο συμφέρον.

84. Ανέλυσα ήδη το ζήτημα της επάρκειας της παρατεθείσας από το Γενικό Δικαστήριο αιτιολογίας σε σχέση με τον κίνδυνο επαναλήψεως της παρανομίας στο μέλλον⁶³. Ως εκ τούτου, πρόκειται τώρα να εξετάσω την παρατεθείσα από το Γενικό Δικαστήριο αιτιολογία σε σχέση με τους λοιπούς λόγους στους οποίους η Gul Ahmed στηρίζει τον ισχυρισμό της περί θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος.

Η ανάκτηση των δικαστικών εξόδων από το Συμβούλιο

85. Η Gul Ahmed υποστηρίζει ότι έχει έννομο συμφέρον για τη συνέχιση της δίκης, προκειμένου να ανακτήσει τα δικαστικά έξοδά της. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η ακύρωση του επίμαχου κανονισμού αφ' εαυτής δεν θα παρείχε στον προσφεύγοντα το δικαίωμα να ανακτήσει τα δικαστικά έξοδα, δεδομένου ότι αυτά ζητούνται με χωριστό αίτημα και δεδομένου ότι ακόμη και ο νικήσας διάδικος είναι δυνατόν, υπό ορισμένες περιστάσεις, να υποχρεωθεί να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα⁶⁴.

86. Συμφωνώ με το συμπέρασμα που συνήγαγε το Γενικό Δικαστήριο, αλλά όχι με την αιτιολόγησή του.

87. Το αίτημα να υποχρεωθεί ο ηττηθείς διάδικος να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα δεν είναι αυτοτελές. Είναι παρεπόμενο και δευτερεύον σε σχέση με το κύριο αίτημα, με το οποίο ζητείται η ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξεως. Αν κάποιος διάδικος απολέσει το έννομο συμφέρον του για τη συνέχιση της εκδικάσεως του κύριου αιτήματός του, θα απολέσει επίσης κάθε έννομο συμφέρον να ζητήσει τα σχετικά δικαστικά έξοδα.

88. Κατά το άρθρο 58, παράγραφος 2, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, αν αίτηση δεν χωρεί αποκλειστικά κατά της διατάξεως απόφασης που αφορά τα δικαστικά έξοδα. Βάσει του γράμματος και του σκοπού της ανωτέρω διατάξεως του Οργανισμού του Δικαστηρίου, το συμφέρον για την ανάκτηση των δικαστικών εξόδων δεν αρκεί αφ' εαυτού για τη θεμελίωση έννομου συμφέροντος για τη συνέχιση της δίκης. Για να θεμελιωθεί τέτοιο συμφέρον, ο προσφεύγων πρέπει να μπορεί να στοιχειοθετήσει έννομο συμφέρον που βαίνει πέραν του ζητήματος των δικαστικών εξόδων⁶⁵. Η

63 Βλ. σημεία 68 έως 76 των παρούσων προτάσεων.

64 Βλ. σκέψη 52 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

65 Βλ., κατ' αναλογία, προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση Bertelsmann και Sony Corporation of America κατά Impala, C-413/06 P, EU:C:2007:790, σημείο 80.

απαίτηση θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος για την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως θα καθίστατο άνευ νοήματος σε περίπτωση που αρκούσε απλώς και μόνο το αίτημα να υποχρεωθεί ο αντίδικος να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα, για να θεωρηθεί ότι θεμελιώνεται έννομο συμφέρον για συνέχιση της εκδικάσεως της προσφυγής ακυρώσεως.

89. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να συμπεράνει ότι η επιθυμία ανακτήσεως των δικαστικών εξόδων δεν συνιστά ανεξάρτητη βάση για τη θεμελίωση έννομου συμφέροντος. Ωστόσο, η διαπίστωση αυτή δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την αναίρεση της αναρρισιβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον το συμπέρασμα του Γενικού Δικαστηρίου εξακολουθεί να είναι ορθό.

Άσκηση αγωγής αποζημιώσεως στο μέλλον λόγω παραλείψεως των δικαστηρίων της Ένωσης να εκδώσουν απόφαση σε εύλογο χρόνο

90. Η Gul Ahmed στηρίζει τον ισχυρισμό της περί έννομου συμφέροντος επίσης στην πρόθεσή της να ζητήσει, κάποια στιγμή στο μέλλον, αποζημίωση λόγω της προβαλλόμενης υπέρμετρης διάρκειας της δίκης ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, για να ζητήσει τέτοια αποζημίωση, η Gul Ahmed πρέπει να ασκήσει αγωγή αποζημιώσεως ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου. Το Γενικό Δικαστήριο συμπέρανε ότι η Gul Ahmed δεν μπορούσε να στηριχθεί στον λόγο αυτόν, για να θεμελιώσει έννομο συμφέρον στην υπό εξέταση υπόθεση⁶⁶.

91. Καίτοι συμφωνώ με το συμπέρασμα που συνήγαγε το Γενικό Δικαστήριο, δεν συμμερίζομαι την αιτιολόγησή του.

92. Κατά πάγια νομολογία, ο προσφεύγων μπορεί να θεωρηθεί ότι διατηρεί έννομο συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση βλαπτικής για αυτόν πράξεως, εφόσον η διαπίστωση της παρανομίας μπορεί να λειτουργήσει ως βάση για την άσκηση αγωγής στο μέλλον με αντικείμενο τις υλικές ζημιές ή την ηθική βλάβη⁶⁷ που του προκάλεσε η προσβαλλόμενη πράξη⁶⁸. Ειδικότερα, ο προσφεύγων έχει έννομο συμφέρον, εφόσον η ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξεως μπορεί αφ' εαυτής να τον ωφελήσει στο πλαίσιο της αγωγής του περί αποζημιώσεως, ιδίως αυξάνοντας τις πιθανότητες ευδοκιμήσεως της εν λόγω αγωγής⁶⁹. Ο προσφεύγων θα έχει επίσης έννομο συμφέρον, εφόσον η ακύρωση μπορεί να λειτουργήσει ως βάση για τη διεξαγωγή εξωδικαστικών διαπραγματεύσεων με το όργανο που εξέδωσε την πράξη, με σκοπό την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη ο προσφεύγων⁷⁰.

93. Ωστόσο, η ευδοκίμηση αγωγής αποζημιώσεως λόγω υπέρμετρης διάρκειας της δίκης δεν εξαρτάται, κατά κανόνα, από την ευδοκίμηση της προγενέστερα ασκηθείσας προσφυγής για την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξεως⁷¹.

66 Βλ. σκέψη 53 της αναρρισιβαλλόμενης αποφάσεως.

67 Βλ. αποφάσεις της 22ας Δεκεμβρίου 2008, Gordon κατά Επιτροπής, C-198/07 P, EU:C:2008:761, σκέψεις 19 και 60, και της 16ης Ιουλίου 2009, SELEX Sistemi Integrati κατά Επιτροπής, C-481/07 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2009:461, σκέψη 38.

68 Βλ., ειδικότερα, αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 1980, Könecke Fleischwarenfabrik κατά Επιτροπής, 76/79, EU:C:1980:68, σκέψη 9, της 31ης Μαρτίου 1998, Γαλλία κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-68/94 και C-30/95, EU:C:1998:148, σκέψη 74, της 13ης Ιουλίου 2000, Κοινοβούλιο κατά Richard, C-174/99 P, EU:C:2000:412, σκέψεις 33 και 34, και της 27ης Ιουνίου 2013, Xeda International και Pace International κατά Επιτροπής, C-149/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:433, σκέψεις 32 και 33.

69 Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψεις 75 και 80.

70 Απόφαση Shanghai Excell, σκέψη 55. Βλ., επίσης, αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2014, Westfälisch-Lippischer Sparkassen- und Giroverband κατά Επιτροπής, T-457/09, EU:T:2014:683, σκέψη 139, και της 14ης Νοεμβρίου 2013, ICdA κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-456/11, EU:T:2013:594, σκέψη 38.

71 Ως παραδείγματα υποθέσεων από τις οποίες προκύπτει ότι αγωγή που ασκήθηκε από προσφεύγοντα κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω προκληθείσας ζημίας από την υπέρμετρη διάρκεια της εκδικάσεως της προσφυγής ακυρώσεως δύναται, κατ' αρχήν, να ευδοκιμήσει παρά το γεγονός ότι η προσφυγή ακυρώσεως απορρίφθηκε προηγουμένως, βλ. αποφάσεις της 1ης Φεβρουαρίου 2017, Kendrion κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης, T-479/14, EU:T:2017:48, της 10ης Ιανουαρίου 2017, Gascogne Sack Deutschland και Gascogne κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης, T-577/14, EU:T:2017:1, και της 7ης Ιουνίου 2017, Guardian Europe κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης, T-673/15, EU:T:2017:377.

94. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να συμπεράνει ότι η επιθυμία ασκήσεως, στο μέλλον, αγωγής αποζημιώσεως λόγω υπέρμετρης διάρκειας της δίκης δεν συνιστά λόγο διατηρήσεως έννομου συμφέροντος για την εκδίκαση εκκρεμούς προσφυγής ακυρώσεως. Ωστόσο, η διαπίστωση αυτή δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, καθόσον το συμπέρασμα του Γενικού Δικαστηρίου εξακολουθεί να είναι ορθό.

Επιστροφή των καταβληθέντων δασμών αντιντάμπινγκ

95. Η Gul Ahmed υποστηρίζει ότι η αίτηση που κατέθεσε στις βελγικές αρχές η θυγατρική της, GTM (Europe) Ltd (στο εξής: GTM), για επιστροφή των καταβληθέντων δασμών αντιντάμπινγκ που επιβλήθηκαν στις επίμαχες εισαγωγές από τον Αύγουστο του 2007 συνιστά, από κοινού με άλλες παρόμοιες αιτήσεις, λόγο διατηρήσεως του έννομου συμφέροντός της. Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το έννομο συμφέρον μιας θυγατρικής δεν ασκεί επιρροή.

96. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' αρχάς, ότι το έννομο συμφέρον της θυγατρικής της Gul Ahmed «συγχωνεύεται» με εκείνο της τελευταίας και, ως εκ τούτου, συνιστά λόγο θεμελιώσεώς του⁷². Περαιτέρω, διαπίστωσε ότι η αίτηση της GTM αφορούσε τους δασμούς που καταβλήθηκαν μετά την τροποποίηση του κανονισμού 397/2004 με τον κανονισμό 695/2006, ο οποίος αντικατέστησε τον επίμαχο κανονισμό όσον αφορά συγκεκριμένα στοιχεία σχετικά με το ντάμπινγκ⁷³. Επίσης, έκρινε ότι ο σκοπός του δεύτερου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως ήταν να αμφισβητηθούν τα εν λόγω αντικατασταθέντα στοιχεία του επίμαχου κανονισμού και ότι, επομένως, η ζητούμενη ακύρωση που στηρίχθηκε στην ανωτέρω βάση δεν μπορούσε να ασκήσει επιρροή όσον αφορά την αίτηση της GTM να της επιστραφούν οι δασμοί που επιβλήθηκαν δυνάμει του μεταγενέστερου κανονισμού. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι η εν λόγω αίτηση επιστροφής δασμών συνιστούσε λόγο θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος για την Gul Ahmed μόνο σε συνάρτηση με τον πρώτο, τον τέταρτο και τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως που προβλήθηκαν ενώπιόν του⁷⁴. Το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε τις λοιπές αιτήσεις επιστροφής δασμών τις οποίες μνημόνευσε η Gul Ahmed με τις γραπτές παρατηρήσεις της.

97. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, η Gul Ahmed διευκρίνισε ότι δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία για να στοιχειοθετήσει τις εν λόγω λοιπές αιτήσεις επιστροφής δασμών, επειδή αυτές υποβλήθηκαν από ανεξάρτητους εισαγωγείς προϊόντων της, πράγμα που, κατά την άποψή της, τις καθιστά μη κρίσιμες για την υπό εξέταση υπόθεση.

98. Υπό τις ανωτέρω περιστάσεις, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι στήριξε την εκτίμησή του μόνο στην υποβληθείσα από την GTM αίτηση επιστροφής δασμών. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δεν απαιτείτο να αιτιολογήσει την απόφασή του ειδικώς ως προς τις εν λόγω λοιπές αιτήσεις, τις οποίες η Gul Ahmed επικαλέστηκε μόνο γενικώς, ούτε υπείχε υποχρέωση να αιτιολογήσει για ποιον λόγο έκρινε ότι αυτές δεν ασκούν επιρροή⁷⁵.

99. Σε περίπτωση που θεωρηθεί ότι ο επίμαχος κανονισμός πρέπει να ακυρωθεί, ως νομική βάση για την επιστροφή των καταβληθέντων δασμών αντιντάμπινγκ που επιβλήθηκαν σε εισαγωγές προϊόντων της Gul Ahmed θα λειτουργήσει το άρθρο 116, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα, σε συνδυασμό με το άρθρο 117, παράγραφος 1, αυτού. Κατά το άρθρο 121, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κώδικα, οι αιτήσεις για επιστροφή κατατίθενται εντός τριών ετών από την ημερομηνία κοινοποιήσεως της επίμαχης τελωνειακής οφειλής. Επομένως, η Gul Ahmed θα μπορεί να στηριχθεί, για τη θεμελίωση έννομου συμφέροντος, μόνο σε αιτήσεις για επιστροφή που κατατέθηκαν εντός της εν λόγω προθεσμίας, όπως η αίτηση που κατατέθηκε από την GTM.

⁷² Το συμπέρασμα αυτό δεν αμφισβητήθηκε από κανέναν μετέχοντα στη διαδικασία.

⁷³ Επρόκειτο, συγκεκριμένα, για τον καθορισμό της κανονικής αξίας και για τη σύγκρισή της με την τιμή εξαγωγής.

⁷⁴ Βλ. σκέψη 54 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

⁷⁵ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2017, Αναγνωστάκης κατά Επιτροπής, C-589/15 P, EU:C:2017:663, σκέψη 38.

100. Ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος που προβλήθηκαν με την προσφυγή της Gul Ahmed αφορούν πράγματι στοιχεία του επίμαχου κανονισμού τα οποία αντικαταστάθηκαν από τον κανονισμό 695/2006⁷⁶. Ακόμη και αν τα κριτήρια και η μεθοδολογία που εφαρμόστηκαν από το Συμβούλιο για τους σκοπούς της εκδόσεως του εν λόγω κανονισμού ήταν ενδεχομένως, σε ορισμένο βαθμό, παρόμοια με εκείνα που χρησιμοποιήθηκαν για την έκδοση του επίμαχου κανονισμού⁷⁷, η τυχόν ακύρωση του κανονισμού αυτού δεν θα ασκήσει άμεσα επιρροή όσον αφορά το σύννομο του κανονισμού 695/2006.

101. Επιπλέον, ακόμη και αν το Δικαστήριο ακυρώσει τον επίμαχο κανονισμό και ακόμη και αν η ακύρωση αυτή μπορεί, θεωρητικώς, να παρωθήσει το Συμβούλιο να αναθεωρήσει τον κανονισμό 695/2006 ή να τον καταργήσει με αναδρομική ισχύ, η Gul Ahmed θα αποκτήσει, στην υποθετική αυτή περίπτωση, όχι κάτι περισσότερο από απλώς μια μέλλουσα και αβέβαιη προοπτική αντλήσεως οφέλους. Τούτο δεν αρκεί αφ' εαυτού για να θεμελιώσει η Gul Ahmed έννομο συμφέρον⁷⁸.

102. Συνεπώς, η αιτιολογία που παρέθεσε συναφώς το Γενικό Δικαστήριο για την απόρριψη των επιχειρημάτων της Gul Ahmed είναι αρκούντως σαφής.

Αποκατάσταση της φήμης της Gul Ahmed

103. Οι γραπτές παρατηρήσεις της Gul Ahmed και η αίτησή της αναιρέσεως δεν περιλαμβάνουν κάποια μνεία στο συμφέρον της για αποκατάσταση της φήμης της. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Gul Ahmed «δεν προέβαλε, καθ' οιονδήποτε τρόπο, ισχυρισμό» τέτοιου περιεχομένου⁷⁹. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 25ης Ιανουαρίου 2018, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι ήταν η ίδια εκείνη που έθεσε και ανέπτυξε το εν λόγω ζήτημα, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ως πιθανό λόγο θεμελιώσεως έννομου συμφέροντος.

104. Η πιθανότητα αποκαταστάσεως της τρωθείσας φήμης ενός προσφεύγοντος δεν αφορά τη νομική του κατάσταση, αλλά μάλλον την πραγματική του κατάσταση. Έννομο συμφέρον μπορεί να θεωρηθεί ότι θεμελιώνεται σε περίπτωση σαφούς πιθανότητας (και όχι απόλυτης βεβαιότητας περί) αντλήσεως τέτοιου πραγματικού οφέλους⁸⁰.

105. Κατά πάγια νομολογία, η θέσπιση δασμών αντιντάμπινγκ συνιστά μέτρο άμυνας και προστασίας κατά του *αθέμιτου ανταγωνισμού* ο οποίος προκύπτει από πρακτικές ντάμπινγκ⁸¹. Κατά την άποψή μου, ένας κανονισμός που προβλέπει την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ είναι δυνητικά ικανός να βλάψει τη φήμη των προσώπων που κατονομάζει ως υπεύθυνα για τις πρακτικές ντάμπινγκ. Συνεπώς, ο προσφεύγων που ζητεί να ακυρωθεί ένας τέτοιος κανονισμός ενδέχεται να έχει

76 Τα εν λόγω στοιχεία επανακαθορίστηκαν κατόπιν νέας έρευνας. Στηριζόμενο σε δεδομένα που αντλήθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας αυτής, το Συμβούλιο καθόρισε, με τον εν λόγω κανονισμό, νέα ποσοστά δασμού αντιντάμπινγκ, αντικαθιστώντας τα καθοριζόμενα με τον επίμαχο κανονισμό.

77 Κατά τη διάρκεια των ερευνών που προηγήθηκαν της εκδόσεως των δύο αυτών κανονισμών, εφαρμόστηκε από την Επιτροπή διαφορετική, σε ορισμένο βαθμό, μεθοδολογία. Τούτο οφειλόταν στο γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια της δεύτερης έρευνας, η Επιτροπή μπόρεσε να στηρίξει τις διαπιστώσεις της σε σχετικώς καλής ποιότητας, επαληθευμένα δεδομένα, τα οποία παρασχέθηκαν από ομάδα Πακιστανών παραγωγών βαμβακερών κλινοσκεπασμάτων, πράγμα που δεν συνέβη στην περίπτωση της πρώτης έρευνας.

78 Διαφορετικό συμπέρασμα θα έπρεπε προδήλως να συναχθεί σε περίπτωση που η ακύρωση αυτή (ανεξαρτήτως του αν συνοδευόταν από τη διατήρηση των αποτελεσμάτων του ακυρωθέντος κανονισμού) μεσολαβούσε σε χρόνο προγενέστερο της εκδόσεως του κανονισμού 695/2006 ή ενόσω αυτός ήταν ακόμη σε ισχύ. Ωστόσο, η περαιτέρω αναδίφηση πιθανών υποθετικών σεναρίων εκφεύγει του αντικειμένου των παρούσων προτάσεων.

79 Σκέψεις 44 και 59 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

80 Βλ., υπό την έννοια αυτή, την ενδελεχή ανάλυση εκ μέρους του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στις προτάσεις του στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις *Bionorica* και *Diapharm* κατά Επιτροπής, C-596/15 P και C-597/15 P, EU:C:2017:297, σημεία 47 έως 57.

81 Απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2000, *Industrie des poudres sphériques* κατά Συμβουλίου, C-458/98 P, EU:C:2000:531, σκέψεις 91 και 92.

τουλάχιστον ηθικής φύσεως έννομο συμφέρον για τη συνέχιση της δίκης, επειδή η ενδεχόμενη ακύρωση θα είναι δυνατόν, αν όχι να άρει πλήρως τις συνέπειες της προσβολής της φήμης, τουλάχιστον να αμβλύνει τις συνέπειες της εν λόγω προσβολής⁸². Τέτοιο έννομο συμφέρον μπορεί να θεωρηθεί ότι θεμελιώνεται ανεξαρτήτως της φύσεως των προβαλλόμενων λόγων ακυρώσεως⁸³.

106. Εντούτοις, για να εφαρμοσθούν οι ως άνω αρχές, ο προσφεύγων πρέπει να έχει θέσει το ζήτημα κατά την υποστήριξη της προσφυγής του και να έχει προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την προσβολή της φήμης του από τον κανονισμό του οποίου ζητείται η ακύρωση. Τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω και, επομένως, δεν πρόκειται να εξετάσω περαιτέρω την πιθανότητα αυτή.

Άσκηση αγωγής στο μέλλον για την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από τον επίμαχο κανονισμό

107. Η Gul Ahmed στήριξε τον προβληθέντα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ισχυρισμό της περί έννομου συμφέροντος, καίτοι μόνον κατά γενικό τρόπο, στη δυνατότητα να επιδιώξει ενδεχομένως να εναγάγει το Συμβούλιο λόγω της ζημίας που της προκάλεσε ο κανονισμός 397/2004. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποστήριξαν ότι η αξίωση αποκαταστάσεως της ζημίας που προκλήθηκε από τον επίμαχο κανονισμό είχε, εν πάση περιπτώσει, παραγραφεί. Το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να εξετάσει το επιχείρημα αυτό στο πλαίσιο της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

108. Οι προσφεύγοντες διατηρούν, κατ' αρχήν, έννομο συμφέρον να ζητούν την ακύρωση πράξεως, σε περίπτωση που η διαπίστωση της παρανομίας μπορεί να λειτουργήσει ως βάση για την άσκηση αγωγής στο μέλλον με αίτημα την αποκατάσταση της ζημίας που τους προκάλεσε η προσβαλλόμενη πράξη ή ως βάση για μελλοντικές διαπραγματεύσεις με το όργανο που την εξέδωσε⁸⁴. Ωστόσο, η άσκηση αγωγής αποζημιώσεως στο μέλλον μπορεί να προσπορίσει όφελος σε προσφεύγοντα μόνον εφόσον η σχετική αξίωση δεν έχει παραγραφεί και εφόσον δεν προβάλλεται, ως εκ τούτου, απαραδέκτως.

109. Βάσει του άρθρου 46 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, οι αγωγές κατά της Ένωσης στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης παραγράφονται μετά πέντε έτη από της επελεύσεως του ζημιογόνου γεγονότος, εκτός αν η παραγραφή διακοπεί είτε με την ενώπιον του Δικαστηρίου άσκηση αγωγής αποζημιώσεως λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης⁸⁵ είτε με προηγούμενη αίτηση προς το αρμόδιο θεσμικό όργανο της Ένωσης. Στις περιπτώσεις που η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης είναι απόρροια πράξεως γενικής ισχύος, η εν λόγω προθεσμία παραγραφής αρχίζει μόνον όταν παραχθούν τα ζημιογόνα αποτελέσματα της εν λόγω πράξεως⁸⁶.

110. Η αξίωση αποκαταστάσεως της ζημίας την οποία υπέστη η Gul Ahmed κατά την περίοδο εφαρμογής του επίμαχου κανονισμού, ειδικότερα δε σε σχέση με την υποχρέωση να καταβάλει τους δασμούς αντιντάμπινγκ που επιβλήθηκαν σε εισαγωγές προϊόντων της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει παραγραφεί. Ο εν λόγω κανονισμός έπαυσε να ισχύει στις 4 Μαρτίου 2009 και η παραγραφή ουδέποτε διεκόπη. Ειδικότερα, το γεγονός ότι η Gul Ahmed άσκησε προσφυγή ακυρώσεως δεν συνιστά λόγο διακοπής της παραγραφής⁸⁷.

82 Βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 28ης Μαΐου 2013, Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-239/12 P, EU:C:2013:331, σκέψεις 70 έως 72, της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, Iranian Offshore Engineering & Construction κατά Συμβουλίου, C-459/15 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2016:646, σκέψη 12, της 6ης Ιουνίου 2013, Ayadi κατά Επιτροπής, C-183/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:369, σκέψεις 59 έως 81, και της 15ης Ιουνίου 2017, Al-Faqih κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-19/16 P, EU:C:2017:466, σκέψεις 36 και 37. Βλ., επίσης, κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Μαρτίου 1973, Marcato κατά Επιτροπής, 37/72, EU:C:1973:33, σκέψεις 6 και 7.

83 Βλ., κατ' αναλογία, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Y. Bot στην υπόθεση Abdulrahim κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-239/12 P, EU:C:2013:30, σημείο 66.

84 Βλ. σημείο 92 των παρουσών προτάσεων.

85 Απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2012, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, C-469/11 P, EU:C:2012:705, σκέψη 55.

86 Απόφαση της 19ης Απριλίου 2007, Holcim (Deutschland) κατά Επιτροπής, C-282/05 P, EU:C:2007:226, σκέψη 29.

87 Αυτόθι, σκέψη 36.

111. Θεωρητικώς, είναι δυνατόν η Gul Ahmed να υπέστη άλλου είδους ζημία, η οποία επήλθε μεταγενέστερα, με αποτέλεσμα η σχετική αξίωση αποζημίωσης να μην έχει παραγραφεί ακόμη. Μπορεί επίσης, ομοίως θεωρητικώς, να συντρέχει περίπτωση διαρκούς ζημίας, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της καταβολής των εξόδων εκδόσεως τραπεζικής εγγυήσεως⁸⁸ ή της προσβολής της φήμης⁸⁹, οπότε η Gul Ahmed θα εξακολουθεί να δύναται να εναγάγει το Συμβούλιο⁹⁰.

112. Το ζήτημα της προσβολής της φήμης το εξέτασα ήδη στο πλαίσιο των παρουσών προτάσεων⁹¹. Όσον αφορά τις λοιπές περιπτώσεις, η Gul Ahmed δεν μνημόνευσε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ή ενώπιον του Δικαστηρίου καμιά περίπτωση διαρκούς ζημίας ή εκκρεμούς αγωγής αποζημίωσης. Συνεπώς, η Gul Ahmed δεν μπορεί να θεμελιώσει έννομο συμφέρον στηριζόμενη σε τόσο αόριστα και ανεπαρκώς στοιχειοθετηθέντα επιχειρήματα. Δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο η μη παράθεση ρητής αιτιολογίας σχετικώς⁹².

Συμπέρασμα όσον αφορά την τήρηση της υποχρέωσης παραθέσεως αιτιολογίας

113. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, συμπεραίνω ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε επαρκή αιτιολογία και ότι το επιχείρημα της Gul Ahmed περί του αντιθέτου πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

114. Καθότι το Δικαστήριο μου ζήτησε να εξετάσω μόνο τον πρώτο λόγο αναιρέσεως που προέβαλε η Gul Ahmed και καθότι η τελική έκβαση της αιτήσεως αναιρέσεως θα εξαρτηθεί από την κρίση που θα εκφέρει το Δικαστήριο όχι μόνον ως προς τον ως άνω λόγο αναιρέσεως, αλλά και ως προς τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, δεν διατυπώνω πρόταση για τα δικαστικά έξοδα της υπό εξέταση υποθέσεως.

Πρόταση

115. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων και με την επιφύλαξη της εκτιμήσεως του δεύτερου λόγου αναιρέσεως από το Δικαστήριο, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον πρώτο λόγο αναιρέσεως που προέβαλε η Gul Ahmed.

⁸⁸ Αυτόθι, σκέψη 35.

⁸⁹ Απόφαση της 7ης Ιουνίου 2017, Guardian Europe κατά Ευρωπαϊκής Ένωσης, T-673/15, EU:T:2017:377, σκέψη 42.

⁹⁰ Τέτοια αγωγή μπορεί να ασκηθεί παραδεκτώς, εφόσον έχει ως αντικείμενο ζημία που προκλήθηκε κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγήθηκαν της ασκήσεως της αγωγής. Βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 21ης Απριλίου 2005, Holcim (Deutschland) κατά Επιτροπής, T-28/03, EU:T:2005:139, σκέψη 70, και της 16ης Δεκεμβρίου 2015, Chart κατά ΕΥΕΔ, T-138/14, EU:T:2015:981, σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

⁹¹ Βλ. σημεία 103 έως 106 των παρουσών προτάσεων.

⁹² Απόφαση της 2ας Απριλίου 2009, France Télécom κατά Επιτροπής, C-202/07 P, EU:C:2009:214, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.